

fó shuō bāo tāi jīng

佛说胞胎经

fó shuō bāo tāi jīng

佛说胞胎经 03

fó shuō bāo tāi jīng

佛说胞胎经

xī jìn sān zàng zhú fǎ hù yì

西晋三藏竺法护译

wén rú shì yī shí fó yóu shě wèi guó zhī shù
闻如是：一时，佛游舍卫国祇树

gěi gū dú yuán yú shí xián zhě nán tuó yàn zuò sī wéi
给孤独园。于时，贤者难陀宴坐思惟，

jí qǐ yì fó jí wǔ bǎi bǐ qiū jù gòng yì fó suǒ
即起诣佛，及五百比丘俱，共诣佛所，

qí shǒu zú xià zhù zuò yī miàn
稽首足下，住坐一面。

fó gào nán tuó jí zhū bǐ qiū dāng wéi rǔ shuō
佛告难陀及诸比丘：当为汝说

jīng chū yǔ yì shàn zhōng yǔ yì shàn jìng yǔ yì shàn
经，初语亦善，中语亦善，竟语亦善，

fēn bié qí yì wēi miào jù zú jìng xiū fàn hēng dāng
分别其义，微妙具足，净修梵行。当

wéi rǔ shuō rén yù mǔ shēng shòu bāo tāi shí dì tīng
为汝说，人遇母生受胞胎时。谛听！

shàn sī niàn zhī
善思念之。

wéi rán shì zūn xián zhě nán tuó shòu jiào ér
唯然，世尊。贤者难陀受教而

tīng
听。

fó gào nán tuó hé gù mǔ bú shòu tāi yú shì
佛告难陀：何故母不受胎？于是
fù mǔ qǐ chén rǎn xīn yīn yuán hé huì mǔ yǒu jiā shàn
父母起尘染心，因缘合会，母有佳善，
xīn zhì yú cún lè shén lái zhě zhì qián mǔ yǒu suǒ shī
心志于存乐神来者至前，母有所失
jīng huò fù yǒu suǒ shī mǔ wú suǒ shī huò fù qīng
精，或父有所失、母无所失，或父清
jìng mǔ bù qīng jié huò mǔ jié jìng fù bù jié jìng
净、母不清洁，或母洁净、父不洁净，
huò mǔ ěr shí cáng suǒ jiū jìng jí bú shòu tāi rú shì
或母尔时藏所究竟，即不受胎。如是
jiū jìng huò yǒu chéng hán huò shí shēng jìn yǒu miè qí
究竟，或有成寒，或时声近有灭其
jīng huò yǒu mǎn huò rú yào huò rú guǒ zhōng yāng huò
精，或有满，或如药，或如果中央，或
rú bì bá zhōng zǐ huò rú shēng guǒ zǐ huò rú niǎo
如萐菱中子，或如生果子，或如鸟
mù huò rú yì shā mù huò rú shě jié mù huò rú
目，或如懿沙目，或如舍竭目，或如
zhù qié mù huò rú yǎn tóng zǐ huò rú shù yè huò
祝伽目，或如眼瞳子，或如树叶，或
hé jù rú gòu yú shì huò shēn huò shàng shēn huò wú
合聚如垢，于是或深，或上深，或无

qì tāi huò jìn yīn shēng huò jiān hé rú zhū huò wéi
器胎，或近音声，或坚核如珠，或为
chóng suǒ shí huò jìn zuǒ huò jìn yòu huò dà qīng huò
虫所食，或近左，或近右，或大清，或
zú bào huò bú tiáo jūn dāng zuǒ fǎn yòu huò rú shuǐ píng
卒暴，或不调均当左反右，或如水瓶，
huò rú guǒ zi huò rú láng táng huò yǒu zhòng xiá huò
或如果子，或如猿蓐，或有众瑕，或
zhū hán jù huò yǒu rè duō huò fù mǔ guì lái shén
诸寒俱，或有热多，或父母贵、来神
bēi jiàn huò lái shén guì fù mǔ bēi jiàn shì gù bù
卑贱，或来神贵、父母卑贱，是故不
xiāng guò shēng děng xíng děng zhì jù guì jù jiàn xīn tóng
相过生。等行等志，俱贵俱贱，心同
bú yì zé rù mǔ tāi hé gù mǔ bú shòu tāi wú
不异，则入母胎。何故母不受胎？无
qián zhū zá cuò shì bù hé tiáo shì děng yì tóng háng
前诸杂错事、不和调事，等意同行，
jù guì jù jiàn sù mìng yīn yuán dāng yīng shēng zǐ lái
俱贵俱贱，宿命因缘，当应生子。来
shén yīng yù fù mǔ ér dāng wéi zǐ yú shí jīng shen huò
神应遇父母而当为子，于时精神或
huái èr xīn suǒ niàn gè yì rú shì zhī shì zé bù
怀二心，所念各异，如是之事，则不
hé hé bù dé rù tāi
和合，不得入胎。

fó gào ā nán yún hé dé rù chù mǔ bāo tāi
佛告阿难：云何得入处母胞胎？

qí báo fú zhě zé zì shēng niàn yǒu shuǐ lěng fēng yú jīn
其薄福者，则自生念：有水冷风于今

tiān yǔ yǒu dà zhòng lái yù chuí hài wǒ wǒ dāng zǒu rù
天雨，有大众来欲捶害我。我当走入

dà zì cǎo xià huò rù yè zì zhū cǎo zhòng jù huò rù
大藳草下，或入叶藳诸草众聚，或入

xī jiàn shēn gǔ huò dēng gāo jùn wú néng dé wǒ dé
溪涧深谷，或登高峻。无能得我，得

tuō lěng fēng jí dà yǔ dà zhòng yú shì rù wū fú
脱冷风及大雨、大众，于是入屋。福

hòu dé shì xīn zì niàn yán jīn yǒu lěng fēng ér tiān dà
厚得势，心自念言：今有冷风而天大

yǔ jí zhū dà zhòng wǒ dāng rù wū shàng dà jiǎng táng
雨，及诸大众。我当入屋，上大讲堂，

dāng zài píng gé shēng yú chuáng tà
当在平阁，升于床榻。

fó yǔ ā nán shén rù mǔ tāi suǒ niàn ruò gān
佛语阿难：神入母胎，所念若干，

gè yì bù tóng
各异不同。

fó yǔ ā nán shén rù bǐ tāi zé biàn chéng cáng
佛语阿难：神入彼胎则便成藏。

qí chéng tāi zhě fēi shì fù mǔ bú jìng yì bù lí fù
其成胎者，非是父母不净，亦不离父

mǔ bú jìng yòu jiǎ yī yī yīn yuán hé hé ér shòu bāo
母不净，又假依倚因缘和合而受胞
tāi yǐ gù fēi shì fù mǔ bù lí fù mǔ pì rú
胎，以故非是父母，不离父母。譬如，
ā nán lào píng rú qì shèng lào yǐ rǔ zhù zhōng yīn
阿难，酪瓶，如器盛酪，以乳著中因
yuán shèng lào huò wéi shēng sū jiǎ shǐ dú ěr bù chéng
缘，盛酪或为生酥。假使独尔，不成
wéi sū bù cóng lào chū sū yì bù lí lào yīn yuán
为酥。不从酪出酥，亦不离酪，因缘
hé hé nǎi dé wéi sū rú shì ā nán bù cóng fù
和合，乃得为酥。如是，阿难，不从父
mǔ bú jìng chéng shēn yì bù lí fù mǔ chéng shēn yīn
母不净成身，亦不离父母成身，因
fù mǔ wéi yuán ér chéng bāo tāi
父母为缘而成胞胎。

fó gào ā nán pì rú shēng cǎo cài yīn zhī
佛告阿难：譬如生草菜，因之
shēngchóng chóng bù cóng cǎo cài chū yì bù lí cǎo cài
生虫。虫不从草菜出，亦不离草菜，
yī shēng cǎo cài yǐ wéi yīn yuán hé hé shēngchóng yuán
依生草菜以为因缘，和合生虫。缘
shì zhī zhōng chóng zhì zì rán rú shì ā nán bù
是之中，虫豸自然。如是，阿难，不
cóng fù mǔ bú jìng bù lí fù mǔ bú jìng chéng shēn yīn
从父母不净，不离父母不净成身，因

fù mǔ wéi yuán ér chéng bāo tāi pì rú ā nán yīn
父母为缘而成胞胎。譬如，阿难，因
xiǎo mài chū chóng chóng bù chū xiǎo mài yì bù lí xiǎo
小麦出虫，虫不出小麦，亦不离小
mài yīn xiǎo mài wéi yuán ér dé shēngchóng yīn shì hé
麦，因小麦为缘，而得生虫。因是和
hé zì rán shēngchóng rú shì ā nán bù cóng fù
合，自然生虫。如是，阿难，不从父
mǔ bú jìng bù lí fù mǔ bú jìng chéng shēn yīn fù mǔ
母不净，不离父母不净成身，因父母
wéi yuán ér chéng bāo tāi dé lì zhū gēn jí yǔ sì dà
为缘而成胞胎，得立诸根及与四大。
pì rú ā nán yīn bō dá guǒ ér shēngchóng chóng bù
譬如，阿难，因波达果而生虫，虫不
cóng bō dá guǒ chū yì bù lí bō dá guǒ yīn bō dá
从波达果出，亦不离波达果，因波达
guǒ wéi yuán zì rán dé shēng rú shì ā nán bù cóng
果为缘，自然得生。如是，阿难，不从
fù mǔ bú jìng bù lí fù mǔ bú jìng chéng shēn yīn fù
父母不净，不离父母不净成身，因父
mǔ wéi yuán ér chéng bāo tāi dé lì zhū gēn jí yǔ sì
母为缘而成胞胎，得立诸根及与四
dà pì rú ā nán yīn lào shēngchóng chóng bù cóng
大。譬如，阿难，因酪生虫，虫不从
lào chū yì bù lí lào yǐ lào wéi yuán zì rán shēng
酪出，亦不离酪，以酪为缘，自然生

chóng rú shì ā nán bù cóng fù mǔ bú jìng bù lí
虫。如是，阿难，不从父母不净，不离
fù mǔ bú jìng chéng shēn yīn fù mǔ wéi yuán ér chéng bāo
父母不净成身，因父母为缘而成胞
tāi dé lì zhū gēn jí yǔ sì dà yīn fù mǔ yuán
胎，得立诸根及与四大。因父母缘，
zé lì dì zhǒng wèi zhū jiān zhě ruǎn shī shuǐ zhǒng rè
则立地种谓诸坚者、软湿水种、热
nuǎn huǒ zhǒng qì xī fēng zhǒng
暖火种、气息风种。

jiǎ shǐ ā nán yīn fù mǔ gù chéng bāo tāi zhě
假使，阿难，因父母故成胞胎者
ér wéi dì zhǒng shuǐ zhǒng lìng làn pì rú chǎo zhōng jí
而为地种，水种令烂，譬如麩中及
ruò jī fū dé duì biàn làn jiǎ shǐ yīn fù mǔ chéng bāo
若肌肤得对便烂。假使因父母成胞
tāi biàn wéi shuǐ zhǒng bù wéi dì zhǒng yòng báo rú shī
胎，便为水种，不为地种，用薄如湿
gù yě pì rú yóu jí shuǐ yòu ā nán shuǐ zhǒng yī
故也，譬如油及水。又阿难，水种依
dì zhǒng bú làn huài yě dì zhǒng yī shuǐ zhǒng ér wú suǒ
地种不烂坏也，地种依水种而无所
zhù jiǎ shǐ ā nán fù mǔ yīn yuán chéng bāo tāi zhě
著。假使，阿难，父母因缘成胞胎者，
dì zhǒng zé wéi shuǐ zhǒng huǒ zhǒng bù dé yī yě zé
地种则为水种，火种不得依也，则

huài kū fǔ pì rú xià wǔ yuè shèng shǔ shí ròu zhōng
坏 枯 腐。 譬 如 夏 五 月 盛 暑 时， 肉 中
yīn huǒ zhǒng chén gòu huì chòu làn huài zé jiù chòu fǔ rú
因 火 种， 尘 垢 秽 臭 烂 坏 则 就 臭 腐。 如
shì ā nán jiǎ shǐ yīn fù mǔ tāi chéng dì zhǒng zhě
是， 阿 难， 假 使 因 父 母 胎 成 地 种 者，
jí shuǐ zhǒng zhě qí yú huǒ zhǒng bù fǔ huài bài ér méi
及 水 种 者， 其 于 火 种 不 腐 坏 败 而 没
jìn yě jiǎ shǐ ā nán yīn fù mǔ tāi chéng dì zhǒng
尽 也。 假 使， 阿 难， 因 父 母 胎 成 地 种
jí shuǐ zhǒng zhě dāng chéng huǒ zhǒng wú yǒu fēng zhǒng fēng
及 水 种 者， 当 成 火 种， 无 有 风 种； 风
zhǒng bú lì bù dé zhǎng dà zé bù chéng jiù yòu ā
种 不 立， 不 得 长 大 则 不 成 就。 又 阿
nán shén chǔ yú nèi yuán qí zuì fú dé chéng sì dà
难， 神 处 于 内， 缘 其 罪 福 得 成 四 大，
dì shuǐ huǒ fēng jiū jìng shè chí shuǐ zhǒng fēn bié
地、 水、 火、 风 究 竟 摄 持， 水 种 分 别，
huǒ zhǒng yīn hào fēng zhǒng zé dé zhǎng dà yīn ér chéng
火 种 因 号， 风 种 则 得 长 大， 因 而 成
jiù
就。

fó gào ā nán pì rú lián ǒu shēng yú chí zhōng
佛 告 阿 难： 譬 如 莲 藕 生 于 池 中，
qīng jìng jù zú huā hé wèi kāi fēng chuī kāi huā lìng
清 净 具 足， 花 合 未 开， 风 吹 开 花， 令

qí zhǎng dà ér dé chéng jiù rú shì ā nán shén chù
其长大而得成就。如是，阿难，神处
yú nèi yīn qí zuì fú dé chéng sì dà chéng jiù dì
于内，因其罪福得成四大，成就地
zhǒng shè chí shuǐ zhǒng fēn bié huǒ zhǒng yīn hào fēng zhǒng
种，摄持水种，分别火种，因号风种
ér dé zhǎng dà shāo shāo chéng jiù fēi shì fù mǔ bāo
而得长大，稍稍成就，非是父母胞
tāi zhī yuán rén shén yù shēng yě fēi fù mǔ fú yì
胎之缘。人神遇生也，非父母福，亦
fēi fù tǐ yì fēi mǔ tǐ yīn yuán dé hé yě fēi
非父体，亦非母体，因缘得合也。非
kōng yīn yuán yì fēi zhòng yuán yì fēi tā yuán yòu yǒu
空因缘，亦非众缘，亦非他缘，又有
jù shī tóng qí zhì yuàn ér dé hé huì chéng pēi lǐ bāo
俱施同其志愿，而得合会成胚里胞
tāi pì rú ā nán wú gǔ cǎo mù zhī zhǒng wán jù
胎。譬如，阿难，五谷草木之种完具，
bù fǔ bù chóng gēng fù mó dì féi dì xià zhǒng shēng
不腐不虫，耕覆摩地，肥地下种生
mào hǎo yú ā nán yì yún hé qí zhǒng dú lì yīn dì
茂好。于阿难意云何？其种独立因地
shuǐ hào chéng qí gēn jīng zhī yè huā shí
水号，成其根茎枝叶花实？

ā nán bái fó fǒu yě tiānzhōngtiān
阿难白佛：否也，天中天。

fó yán rú shì ā nán bù cóng fù mǔ gòu
佛言：如是，阿难，不从父母构

jīng rú chéng bāo lǐ bù dú fù mǔ yí tǐ yì bù yīn
精如成胞里，不独父母遗体，亦不因

kōng yīn yuán yě yǒu yīn yuán hé chéng sì dà děng hé yīn
空因缘也。有因缘合成四大等合因

yuán děng xiàn dé fó bāo lǐ ér wéi pēi tāi pì rú
缘等现，得佛胞里而为胚胎。譬如，

ā nán yǒu mù míng yǎn zhī rén ruò mó ní zhū yáng suì
阿难，有目明眼之人，若摩尼珠阳燧，

xiàng rì shèng míng zhèng zhōng zhī shí yǐ zào niú fèn ruò
向日盛明正中之时，以燥牛粪、若

ài ruò bù xún shí chū huǒ zé chéng guāng yàn jì
艾、若布，寻时出火，则成光焰。计

bǐ huǒ zhě bù cóng rì chū bù cóng mó ní zhū yáng
彼火者，不从日出，不从摩尼珠、阳

suì ài shēng yì bù lí bǐ yòu ā nán yīn yuán hé
燧、艾生，亦不离彼。又阿难，因缘合

huì yīn yuán jù zhì děng bù zēng jiǎn ér huǒ dé shēng
会，因缘俱至，等不增减而火得生。

pēi tāi rú shì bù cóng fù mǔ bù lí fù mǔ yòu
胚胎如是，不从父母，不离父母，又

yuán fù mǔ bú jìng zhī jīng dé chéng bāo lǐ yīn cǐ
缘父母不净之精，得成胞里。因此

chéng sè tòng yǎng sī xiǎng shēng sǐ zhī shí yīn dé
成色、痛痒、思想、生死之识，因得

hào zì yuán shì dé míng yóu běn chéng sè yǐ cǐ zhī
号字。缘是得名，由本成色，以此之

gù hào zhī míng sè yòu ā nán suǒ cóng yuán qǐ
故，号之名、色。又阿难，所从缘起，

wú bù chēng tàn wǎng fǎn zhōng shǐ
吾不称叹，往返终始。

fó gào ā nán pì rú shǎo suǒ chuāng bìng chòu chù
佛告阿难：譬如少所疮病臭处，

fēi rén suǒ lè qǐ kuàng duō hū shǎo suǒ chuān lòu xiá
非人所乐，岂况多乎？少所穿漏瑕

huì hé kuàng duō hū rú shì ā nán shǎo suǒ zhōu xuán
秽，何况多乎？如是，阿难，少所周旋

zài yú zhōng shǐ fēi wú suǒ tàn hé kuàng jiǔ cháng suǒ
在于终始，非吾所叹，何况久长？所

yǐ zhě hé suǒ yǒu zhōng méi zhōu xuán zhū huàn shèn wéi
以者何？所有终没，周旋诸患，甚为

qín kǔ shuí dāng lè hū xīn yuè chòu chù rù mǔ pēi
勤苦，谁当乐乎，欣悦臭处，入母胚

tāi yē
胎耶？

fó gào ā nán bǐ shǐ qī shí shòu mǔ tāi lǐ
佛告阿难：彼始七时受母胎里，

yún hé zì rán ér dé chéng tāi shǐ wò wèi chéng jiù shí
云何自然而得成胎？始卧未成就时，

qí tāi zì rán yì fù rú shì qī rì chù bǐ tíng zhù
其胎自然，亦复如是。七日处彼停住

ér bù zēng jiǎn zhuǎn shāo ér rè zhuǎn xiàng jiān gù zé
而不增减，转稍而热，转向坚固则
lì dì zhǒng qí ruǎn shī zhě zé wéi shuǐ zhǒng qí zhōng
立地种，其软湿者则为水种，其中
nuǎn zhě zé wéi huǒ zhǒng guān tōng qí zhōng zé wéi fēng
暖者则为火种，关通其中则为风
zhǒng
种。

dì èr qī rì yǒu fēng míng zhǎn zhuǎn ér xú qǐ
第二七日，有风名展转，而徐起
chuī zhī xiàng zài zuǒ xié huò zài yòu xié ér xiàng qí
吹之，向在左胁或在右胁，而向其
shēn jù wéi bāo lǐ yóu rú lào shàng féi qí jīng zhuǎn
身聚为胞里。犹如酪上肥，其精转
jiān yì fù rú shì bǐ yú qí rì zhuǎn huà rú shú
坚，亦复如是。彼于七日转化如熟，
qí zhōng jiān zhě zé lì dì zhǒng qí ruǎn shī zhě zé wéi
其中坚者则立地种，其软湿者则为
shuǐ zhǒng qí yùn ruǎn zhě zé wéi huǒ zhǒng jiān guān qí
水种，其熅燖者则为火种，间关其
jiān zé wéi fēng zhǒng
间则为风种。

fó gào ā nán dì sān qī rì qí tāi zhī nèi
佛告阿难：第三七日，其胎之内，
yú mǔ fù zhōng yǒu fēng míng shēng mén ér qǐ chuī zhī
于母腹中，有风名声门，而起吹之，

lìng qí tāi lǐ zhuǎn jiù níng jiān níng jiān hé lèi rú zhǐ
令其胎里转就凝坚。凝坚何类？如指

zhù xī chuāng xī ròu huài jīng biàn rú shì zhù zhōng qī
著息，疮息肉坏，精变如是。住中七

rì zhuǎn huà chéng shú bǐ qí jiān zhě zé wéi dì zhǒng
日转化成熟，彼其坚者则为地种，

ruǎn shī zhě zé wéi shuǐ zhǒng qí yùn ruǎn zhě zé wéi huǒ
软湿者则为水种，其煨燻者则为火

zhǒng jiān guān qí nèi zé wéi fēng zhǒng
种，间关其内则为风种。

fó gào ā nán dì sì qī rì qí tāi zhī nèi
佛告阿难：第四七日，其胎之内，

mǔ cáng qǐ fēng míng yuē yǐn shí qǐ chuī tāi lǐ lìng
母藏起风，名曰饮食，起吹胎里，令

qí zhuǎn jiān qí jiān hé lèi pì rú hán xuè zhī lèi yǒu
其转坚。其坚何类？譬如含血之类有

zǐ míng yuē bú zhù qí jiān rú shì zhù bǐ qī rì
子，名曰不注，其坚如是。住彼七日

zhuǎn huà chéng shú bǐ qí jiān zhě zé wéi dì zhǒng ruǎn
转化成熟，彼其坚者则为地种，软

shī zé wéi shuǐ zhǒng yùn ruǎn zé wéi huǒ zhǒng jiān guān
湿则为水种，煨燻则为火种，间关

qí nèi zé wéi fēng zhǒng
其内则为风种。

fó gào ā nán dì wǔ qī rì qí tāi zhī nèi
佛告阿难：第五七日，其胎之内，

yú mǔ fù zhōng cáng cì yǒu fēng qǐ míng yuē dǎo yù
于母腹中藏，次有风起，名曰导御，
chuī qí jiān jīng biàn wéi tǐ xíng chéng wǔ chù yìng ruì
吹其坚精变为体形，成五处应瑞，
liǎng bìn liǎng jiān yī tóu pì rú chūn shí tiān jiàng
两腩、两肩、一头。譬如春时，天降
yú yǔ yǔ cóng kōng zhōng duò zhǎng yǎng shù yè zhī qí
于雨，雨从空中堕，长养树叶枝；其
tāi rú shì qí mǔ cáng nèi huà chéng wǔ yīng liǎng bìn
胎如是，其母藏内化成五应，两腩、
liǎng jiān jí qí tóu
两肩及其头。

fó gào ā nán dì liù qī rì qí tāi zài nèi
佛告阿难：第六七日，其胎在内，
yú mǔ fù cáng zì rán huà fēng míng yuē wéi shuǐ chuī
于母腹藏，自然化风，名曰为水，吹
qí tāi lǐ lìng qí shēn biàn huà chéng sì yìng ruì liǎng
其胎里，令其身变化，成四应瑞，两
xī chù liǎng zhǒu chù
膝处、两肘处。

fó gào ā nán dì qī qī rì qí tāi lǐ nèi
佛告阿难：第七七日，其胎里内，
yú mǔ fù cáng zì rán huà fēng míng yuē huí zhuǎn chuī
于母腹藏，自然化风，名曰回转，吹
zhī lìng biàn gèng chéng sì yìng ruì liǎng shǒu màn liǎng bì
之令变，更成四应瑞，两手曼、两臂

màn shāo shāo zì cháng róu rú ruǎn ruò pì rú jù mò
曼。稍稍自长，柔濡软弱，譬如聚沫

gān zào shí qí pēi lǐ nèi sì yīng rú shì liǎng shǒu
干燥时；其胚里内四应如是，两手、

liǎng zú zhū màn xiàn chù
两足，诸曼现处。

fó gào ā nán dì bā qī rì qí tāi lǐ nèi
佛告阿难：第八七日，其胎里内，

yú mǔ fù cáng zì rán huà fēng míng yuē tuì zhuǎn chuī
于母腹藏，自然化风，名曰退转，吹

qí tāi lǐ xiàn èr shí yīng chù shí zú zhǐ chù shí
其胎里，现二十应处，十足指处、十

shǒu zhǐ chù pì rú tiān yǔ cóng kōng zhōng duò liú shù gū
手指处。譬如天雨从空中堕，流澍觚

zhī shǐ zhuǎn mào shèng shí pēi tāi nèi yú fù cáng qǐ
枝，使转茂盛；时胚胎内，于腹藏起

èr shí luán zú shí zhǐ chù shǒu shí zhǐ chù
二十鬘，足十指处、手十指处。

fó gào ā nán dì jiǔ qī rì qí bāo lǐ nèi
佛告阿难：第九七日，其胞里内，

yú mǔ fù cáng zì rán fēng qǐ chuī biàn jiǔ kǒng liǎng
于母腹藏，自然风起，吹变九孔，两

yǎn liǎng ěr liǎng bí kǒng kǒu chù jí xià liǎng kǒng
眼、两耳、两鼻孔、口处，及下两孔。

fó gào ā nán dì shí qī rì qí bāo lǐ nèi
佛告阿难：第十七日，其胞里内，

yú mǔ fù cáng zì rán fēng qǐ míng yuē cuō duǎn chuī
于母腹藏，自然风起，名曰瘞短，吹
qí tāi lǐ jí bìng bào zú ér shèn jiān qiáng zài zhōng
其胎里。急病暴卒，而甚坚强在中
qí rì qí yè qí rì zì rán fēng qǐ míng yuē pǔ
七日。其夜七日，自然风起，名曰普
mén zhěng lǐ qí tǐ yóu rú jiān qiáng jù zú yīn shēng
门，整理其体，犹如坚强具足音声。

fó gào ā nán dì shí yī qí rì bāo nèi yú
佛告阿难：第十一七日，胞内于

mǔ fù cáng zì rán huà fēng míng yuē lǐ huài chuī qí
母腹藏，自然化风，名曰理坏，吹其
tāi lǐ zhěng lǐ qí xíng ān zhèng zhū sǎn lìng mǔ chí
胎里，整理其形，安正诸散，令母驰
zǒu bù ān fán zào rǎo dòng jǔ dòng róu chí hǎo xiào
走不安，烦躁扰动，举动柔迟，好笑
xǐ yǔ xì xiào gē wǔ fēng qǐ lèi chū rú shì rú
喜语，戏笑歌舞，风起泪出。如是如
zuò mǔ bāo tāi chéng shí xǐ shēn shǒu jiǎo qí tāi zhuǎn
坐母胞胎成时，喜伸手脚。其胎转
xiàng chéng shí zhū sǎn hé lì yǒu fēng míng zhù zhuǎn qù
向成时，诸散合立。有风名柱转，趣
tóu dǐng qí sǎn qí dǐng shàng lìng qí dào zhuǎn pì rú
头顶，其散其顶上令其倒转。譬如
duàn shī fú náng chuī cóng shàng zhuǎn zhī rú shì ā nán
锻师鞞囊吹，从上转之。如是，阿难，

qí zhù zhuǎn fēng shàng zhì qí xiàng yú xiàng shàng sǎn
其柱转风，上至其项，于项上散，
zhuǎn fù wǎng fǎn qí fēng zài xiàng shàng xuán kāi qí yān
转复往返。其风在项上旋，开其咽
kǒu jí shēn zhōng qí zhū màn zhī zhǐ lìng qí chuān lòu
口及身中脐，诸曼之指令其穿漏，
qí qīn zhuǎn lìng chéng jiù
其侵转令成就。

fó gào ā nán dì shí èr qí rì qí bāo lǐ
佛告阿难：第十二七日，其胞里

nèi yú mǔ fù cáng zì rán huà fēng míng yuē fū miàn
内，于母腹藏，自然化风，名曰肤面，
chuī qí tāi lǐ lìng chéng cháng wèi zuǒ yòu zhī xíng pì
吹其胎里，令成肠胃左右之形。譬
rú lián huā gēn zhù dì qí cháng chéng jiù yī yī yú
如莲花根著地，其肠成就，依倚于
shēn yì fù rú shì wéi shí bā kōng jīng lǚ gōu kēng
身，亦复如是，为十八空，经缕沟坑。
yú qí qí rì zì rán huà fēng míng yuē qì máo chuī
于其七日，自然化风，名曰弃毛，吹
shēng qí shé jí kāi qí yǎn chéng shēn bǎi jié lìng jù
生其舌，及开其眼，成身百节，令具
zú chéng jiù bù jiǎn yī yī shēng wàn yī qiān jié
足成就，不减依倚，生万一千节。

fó gào ā nán dì shí sān qí rì qí bāo lǐ
佛告阿难：第十三七日，其胞里

nèi yú mǔ fù cáng jué shēn tǐ léi yòu jué jī kě
内，于母腹藏，觉身体羸，又觉饥渴。

mǔ suǒ shí yǐn rù ér tǐ zhōng ér zài tāi zhōng mǔ
母所食饮，入儿体中。儿在胎中，母

suǒ shí yǐn ér yīn mǔ dà zhǎng yǎng shēn
所食饮，儿因母大长养身。

fó gào ā nán dì shí sì qī rì qí bāo lǐ
佛告阿难：第十四七日，其胞里

nèi yú mǔ fù cáng zì rán yǒu fēng míng yuē jīng lǚ
内，于母腹藏，自然有风，名曰经缕

mén chuī qí jīng tǐ shēng jiǔ wàn jīn èr wàn èr qiān
门，吹其精体，生九万筋。二万二千

wǔ bǎi zài shēn qián èr wàn èr qiān wǔ bǎi zài bèi èr
五百在身前，二万二千五百在背，二

wàn èr qiān wǔ bǎi zài zuǒ xié èr wàn èr qiān wǔ bǎi
万二千五百在左胁，二万二千五百

zài yòu xié
在右胁。

fó gào ā nán dì shí wǔ qī rì qí bāo lǐ
佛告阿难：第十五七日，其胞里

nèi yú mǔ fù cáng zì rán huà fēng míng hóng lián huā
内，于母腹藏，自然化风，名红莲花，

míng yuē bō tán chuī qí ér tǐ lìng ān èr shí mài
名曰波昙，吹其儿体，令安二十脉。

wǔ mài yīn zài shēn qián wǔ mài yīn zài bèi wǔ mài yīn
五脉引在身前，五脉引在背，五脉引

zài zuǒ xié wǔ mài yǐn zài yòu xié qí mài zhī zhōng
在左胁，五脉引在右胁。其脉之中，
yǒu wú yāng shù bù kě chēng jì ruò gān zhǒng sè gè gè
有无央数不可称计若干种色，各各
yǒu míng xiàn mù cì míng lì shì yòu míng zhù lì yòu
有名现目，次名力势，又名住立，又
míng jiān qiáng yòu yī zhǒng sè huò yǒu qīng sè bái sè
名坚强。又一种色，或有青色、白色，
bái sè wéi chì chì sè wéi bái huò yǒu bái sè wéi huáng
白色为赤，赤色为白，或有白色为黄，
huò piāo biàn sè sū sè lào yóu sè shēng rè zá cuò
或缥变色、酥色、酪油色。生热杂错，
shú rè zá cuò qí èr shí mài yī yī yǒu sì shí juàn
熟热杂错。其二十脉，一一有四十眷
shǔ hé bā bǎi mài èr bǎi zài shēn qián èr bǎi zài
属，合八百脉。二百在身前，二百在
bèi èr bǎi zài zuǒ èr bǎi zài yòu èr bǎi èr lì
背，二百在左，二百在右，二百二力
èr zūn èr lì shì
二尊二力势。

fó yǔ ā nán qí bā bǎi mài yī yī zhī mài
佛语阿难：其八百脉，一一之脉
yǒu wàn juàn shǔ hé wéi bā wàn mài èr wàn zài xiōng fù
有万眷属，合为八万脉。二万在胸腹，
èr wàn zài bèi èr wàn zài zuǒ èr wàn zài yòu qí
二万在背，二万在左，二万在右。其

bá wàn mài yǒu wú shù kōng bù kě jì yǒu yī kōng
八万脉，有无数空不可计。有一空，
cì èr cì sān zhì yú qī pì rú lián huā jīng duō
次二、次三至于七。譬如莲花茎，多
yǒu zhòng kǒng cì dì shēng yī kǒng èr kǒng sān kǒng zhì
有众孔，次第生一孔、二孔、三孔至
yú qī kǒng rú shì ā nán qí bá wàn mài yì fù
于七孔。如是，阿难，其八万脉亦复
rú shì yǒu wú shù gēn kōng bù kě chēng jì yǒu yī
如是，有无数根空不可称计，有一
cì èr cì sān zhì yú qī
次、二次、三至于七。

fó gào ā nán qí zhū mài yǔ máo kǒng zhuǎn xiāng
佛告阿难：其诸脉与毛孔转相

yī yīn
依因。

fó gào ā nán dì shí liù qí rì qí bào lǐ
佛告阿难：第十六七日，其胞里
nèi yú mǔ fù cáng zì rán huà fēng míng yuē wú liàng
内，于母腹藏，自然化风，名曰无量，
chuī qí ér tǐ zhèng qí gǔ jié gè ān qí chù kāi
吹其儿体，正其骨节，各安其处；开
tōng liǎng mù liǎng ěr bí kǒng kǒu mén jí qí xiàng
通两目、两耳、鼻孔、口门及其项
jǐng zhōu zā dìng xīn lìng qí shí yǐn liú tōng wú ài
颈；周匝定心，令其饮食流通无碍。

yǒu suǒ lì chù zhū kǒng liú chū liú rù nì shùn suí tǐ
有所立处诸孔流出流入，逆顺随体，
lìng bú chā cuò shè shǐ jù zú wú suǒ jū zhì pì
令不差错；设使具足，无所拘滞。譬
rú táo jiā zuò wǎ qì shī ruò qí dì zǐ huó ní
如陶家，作瓦器师、若其弟子，和泥
tiáo hǎo yǐ zuò huài xíng chuí pāi lìng zhèng bǔ zhì shàng
调好，以作坏形捶拍令正，补治上
xià lìng bù quē lòu ān zhù qí chù rú shì ā nán
下令不缺漏，安著其处。如是，阿难，
zuì fú yīn yuán zì rán yǒu fēng biàn qí xíng tǐ kāi qí
罪福因缘自然有风，变其形体，开其
yǎn jīng ěr bí kǒu chún yān hóu xiàng jǐng kāi qí xīn
眼睛、耳鼻口唇、咽喉项颈，开其心
gēn lìng suǒ shí yǐn jiē shǐ dé tōng zhū kǒng chū rù wú
根，令所食饮皆使得通，诸孔出入无
guà ān qí shí yǐn
挂安其食饮。

fó gào ā nán dì shí qī qí rì qí tāi lǐ
佛告阿难：第十七七日，其胎里
nèi yú mǔ fù cáng zì rán yǒu fēng míng hào niú miàn
内，于母腹藏，自然有风，名耗牛面，
chuī qí ér tǐ kāi qí yǎn jīng lìng shǐ jìng jié shǐ
吹其儿体，开其眼睛，令使净洁，使
yǒu guāng yào jí ěr èr jīng bí kǒu mén jiē lìng qīng jié
有光曜；及耳二精鼻口门，皆令清洁，

guāng yào wú xiá pì rú ā nán rú mó jìng shī dì
光曜无瑕。譬如，阿难，如磨镜师弟
zǐ qǔ bú jìng jìng guā zhì kāi mó yī yóu fā míng
子，取不净镜刮治揩摩，以油发明，
qù qí xiá huì guāng chè nèi wài rú shì ā nán zuì
去其瑕秽，光彻内外。如是，阿难，罪
fú yīn yuán zì rán huà fēng kāi qí yǎn ěr bí
福因缘自然化风，开其眼、耳、鼻、
kǒu lìng qí qīng jìng kāi tōng wú xiá
口，令其清净开通无瑕。

fó gào ā nán dì shí bā qī rì qí tāi lǐ
佛告阿难：第十八七日，其胎里
nèi yú mǔ fù cáng chú ruò gān xiá xī shǐ qīng jìng
内，于母腹藏，除若干瑕，悉使清净。
pì rú yuè chéng guō ruò rén gōng diàn yǒu fēng míng yuē dà
譬如月城郭、若人宫殿，有风名曰大
jiānqiáng qí fēng jí dà xuán chuī gōng diàn qīng chí yóu
坚强。其风极大，旋吹宫殿，擎持游
xíng zì rán qīng jìng jiū jìng wú xiá qí tāi rú shì
行，自然清净究竟无瑕。其胎如是，
mǔ zhī fù cáng zhū rù zhī jīng wéi fēng suǒ chuī zì rán
母之腹藏诸入之精，为风所吹，自然
xiānmíng jiū jìng jù zú
鲜明究竟具足。

fó gào ā nán dì shí jiǔ qī rì zài pēi tāi
佛告阿难：第十九七日，在胚胎

zhōng jí dé sì gēn yǎn gēn ěr gēn bí gēn shé
中即得四根，眼根、耳根、鼻根、舌
gēn chū zài mǔ fù jí huò sān gēn shēn gēn xīn gēn
根；初在母腹即获三根，身根、心根、
mìng gēn
命根。

fó gào ā nán dì èr shí qī rì zài qí bāo
佛告阿难：第二十七日，在其胞
lǐ yú mǔ fù cáng zì rán huà fēng míng yuē fū xuè
里，于母腹藏，自然化风，名曰膚血，
chuī xiǎo ér tǐ zài qí zuǒ zú lìng shēng gǔ jié yǐ
吹小儿体，在其左足，令生骨节；倚
qí yòu zú ér chuī chéng gǔ sì gǔ chù xī èr gǔ
其右足，而吹成骨。四骨处膝，二骨
zài bì sān gǔ zài xiàng shí bā gǔ zài bèi shí bā
在臍，三骨在项，十八骨在背，十八
gǔ zài xié shí sān gǔ zài zhǎng gè yǒu èr shí gǔ zài
骨在肋，十三骨在掌，各有二十骨在
zuǒ yòu zú sì gǔ zài zhǒu chù èr gǔ zài féi chù
左右足，四骨在肘处，二骨在腓处，
èr gǔ zài jiān shí bā gǔ zài jǐng sān gǔ zài lún ěr
二骨在肩，十八骨在颈，三骨在轮耳，
sān shí èr gǔ zài kǒu chǐ sì gǔ zài tóu pì rú
三十二骨在口齿，四骨在头。譬如，
ā nán jī guān mù shī ruò huà shī zuò mù rén hé
阿难，机关木师、若画师作木人，合

zhū guān jié xiān zhì cái mù hé jí lìng ān shéng lián
诸关节，先治材木，合集令安，绳连
guān mù jí zuò jīng yā yǐ shéng guān lián yīn chéng xíng
关木，及作经押，以绳关连，因成形
xiàng yǔ rén wú yì rú shì ā nán zuì fú suǒ huà
像，与人无异。如是，阿难，罪福所化
zì rán yǒu fēng chuī chéng sè mào biàn wéi gǔ jié yīn
自然有风，吹成色貌，变为骨节，因
yuán huà chéng zài cǐ èr shí qī rì zhōng yú qí fù
缘化成。在此二十七日中，于其腹
zhōng yīng shí zài shēn shēng èr bǎi wēi xì gǔ yǔ ròu
中，应时在身，生二百微细骨与肉
zá hé
杂合。

fó gào ā nán dì èr shí yī qī rì zài qí
佛告阿难：第二十一七日，在其
bāo lǐ yú mǔ fù cáng zì rán huà fēng míng yuē suó
胞里，于母腹藏，自然化风，名曰所
yǒu chuī qí ér tǐ lìng chū jī ròu pì rú ā nán
有，吹其儿体，令出肌肉。譬如，阿难，
gōng qiǎo táo shī zuò miào wǎ qì yīng wèng pén xiáng lìng
工巧陶师作妙瓦器、罌瓮、盆瓠，令
jù zú chéng ā nán qí suǒ yǒu fēng chuī qí ér shēn
具足成。阿难，其所有风吹其儿身，
lìng jī ròu shēng yì fù rú shì
令肌肉生，亦复如是。

fó gào ā nán èr shí èr qī rì zài qí bāo
佛告阿难：二十二七日，在其胞

lǐ yú mǔ fù cáng zì rán yǒu fēng míng yuē dù è
里，于母腹藏，自然有风，名曰度恶，

?chuī qí ér tǐ lìng shēng yīn shēng
吹其儿体，令生音声。

fó gào ā nán dì èr shí sān qī rì zài qí
佛告阿难：第二十三七日，在其

bāo lǐ yú mǔ fù cáng zì rán yǒu fēng míng yuē zhēn
胞里，于母腹藏，自然有风，名曰针

kǒng qīng jìng chuī qí ér shēn lìng qí shēng gé shāo shāo
孔清净，吹其儿身，令其生革，稍稍

jù zú
具足。

fó gào ā nán dì èr shí sì qī rì zài qí
佛告阿难：第二十四七日，在其

bāo lǐ yú mǔ fù cáng zì rán yǒu fēng míng yuē jiān
胞里，于母腹藏，自然有风，名曰坚

chí chuī qí ér shēn zhōng bù qí gé lìng qí tiáo jūn
持，吹其儿身，中布其革，令其调均。

fó gào ā nán dì èr shí wǔ qī rì zài qí
佛告阿难：第二十五七日，在其

bāo lǐ yú mǔ fù cáng zì rán huà fēng míng yuē wén
胞里，于母腹藏，自然化风，名曰闻

zài chí chuī qí ér tǐ sǎo chú qí jī jīe lìng huá
在持，吹其儿体，扫除其肌，皆令滑

zé。
泽。

fó gào ā nán dì èr shí liù qī rì zài qí
佛告阿难：第二十六七日，在其
bāo lǐ yú mǔ fù cáng zì rán huà fēng chuī qí ér
胞里，于母腹藏，自然化风，吹其儿
tǐ jiǎ shǐ qián shì yǒu è zuì xíng zhū yāng lái xiàn
体。假使前世有恶罪行，诸殃来现。
yú zhū shí è huò fù qiān tān ài xī cái wù bù néng
于诸十恶，或复慳贪，爱惜财物不能
shī yǔ bú shòu xiān shèng shī fu zhī jiào qí yīng qīng jìng
施与，不受先圣师父之教，其应清净
zhǎng dà gèng chéng duǎn xiǎo qí yīng cū dà zé gèng wǎng
长大，更成短小；其应粗大，则更尫
xì yīng qīng jìng cháng dà gèng cū dà dāng duō qīng jìng
细；应清净长，大更粗大；当多清净，
fǎn gèng dé shǎo dāng yīng shǎo zhě fǎn chéng wéi duō dāng
反更得少；当应少者，反成为多；当
yīng qīng jié fǎn dé gòu zhuó dāng yīng gòu zhuó fǎn dé
应清洁，反得垢浊；当应垢浊，反得
jìng jié dāng yīng xióng zhě fǎn chéng fēi xióng suǒ bú lè
净洁；当应雄者，反成非雄；所不乐
xióng fǎn wéi zé xióng dāng suǒ qiú zhě fǎn bù dé zhī
雄，反为则雄。当所求者，反不得之；
zhì suǒ bú lè ér zì rán zhì dāng yīng wéi hēi ér
志所不乐，而自然至。当应为黑，而

fǎn chéng huáng dāng yīng huáng zhě ér fǎn chéng hēi
反成黄；当应黄者，而反成黑。

fó gào ā nán rú qí běn sù suǒ zhǒng zhū è
佛告阿难：如其本宿所种诸恶

zì rán dé zhī huò fù wéi máng lóng yīn yǎ huàn chī
自然得之，或复为盲聋，喑哑患痴，
shēn shēng bān chuāng shēng wú yǎn mù kǒu bù néng yán zhū
身生癩疮，生无眼目，口不能言，诸
mén gé bì bō jiǎn tū lòu běn zì suǒ zuò zì rán
门隔闭，跛蹇秃漏。本自所作，自然
dé zhī fù mǔ suǒ zēng wéi shī fǎ yì suǒ yǐ zhě
得之。父母所憎，违失法义。所以者
hé rú shì ā nán sù mìng suǒ zhǒng fēi fǎ zhī xíng
何？如是，阿难，宿命所种非法之行。

fó gào ā nán jiǎ shǐ qí rén qián shì fèng xíng
佛告阿难：假使其人前世奉行

zhòng dé bú fàn zhū è zhū shàn lái qù wèi shí dé
众德，不犯诸恶，诸善来趣。谓十德
hèng xǐ yú huì shī wú qiǎn gòu xīn fèng shòu xiān shèng
行，喜于惠施，无慳垢心，奉受先圣
shī fu zhī mìng shēn zhōng zhū jié yīng dāng zhǎng zhě jí
师父之命，身中诸节，应当长者，即
qīng jìng cháng dāng yīng xiān jié zì rán xiān jié yīng cū
清净长；当应鲜洁，自然鲜洁；应粗
qīng jìng jí cū qīng jìng yīng dāng xì xiǎo jí duō xì
清净，即粗清净；应当细小，即多细

xiǎo yīng duō qīng jìng jí duō qīng jìng yīng shǎo qīng jìng
小；应多清净，即多清净；应少清净，
jí shǎo qīng jìng yīng huá xiǎn jié jí huá xiǎn jié yīng
即少清净；应滑鲜洁，即滑鲜洁；应
dāng rěn shǎo jí biàn rěn shǎo yīng dāng wéi xióng jí chéng
当忍少，即便忍少；应当为雄，即成
wéi xióng suǒ lè hǎo shēng jí dé hǎo shēng suǒ lè yīng
为雄；所乐好声，即得好声；所乐瓔
luò jí dé bǎo yīng yīng dāng wéi hēi jí chéng wéi hēi
珞，即得宝瓔；应当为黑，即成为黑；
suǒ lè yán yǔ jí dé suǒ lè rú shì ā nán suí
所乐言语，即得所乐。如是，阿难，随
sù suǒ zhòng gōng dé zhū wéi shàn zì rán wéi zhòng shēng suǒ
宿所种功德诸为善，自然为众生所
xǐ jiàn duān zhèng hǎo jié sè xiàng dì yī qí shēn
喜见，端正好洁，色像第一，其身、
kǒu yì suǒ qiú suǒ zuò suǒ yuàn zé dé rú yì
口、意所求、所作、所愿，则得如意。
suǒ yī zhě hé shì gù ā nán sù mìng suǒ zhòng zì
所以者何？是故，阿难，宿命所种，自
rán dé zhī
然得之。

fó gào ā nán jiǎ shǐ yǒu nán jí qù mǔ yòu
佛告阿难：假使有男，即趣母右
xié lèi fū zuò liáng shǒu zhǎng zhù miàn bèi wài miàn xiàng
胁累趺坐，两手掌著面，背外面向

qí mǔ shēng cáng zhī xià shú cáng zhī shàng wǔ xì zì
其母，生藏之下，熟藏之上，五系自
fù rú zài gé náng jiǎ shǐ shì nǚ zài mǔ fù zuǒ xié
缚如在革囊。假使是女，在母腹左胁
lèi fū zuò shǒu zhǎng bó miàn shēng cáng zhī xià shú cáng
累跌坐，手掌搏面，生藏之下，熟藏
zhī shàng wǔ xì zì fù rú zài gé náng jiǎ shǐ mǔ duō
之上，五系自缚如在革囊。假使母多
shí qí ér bù ān shí tài shǎo qí ér bù ān shí
食，其儿不安；食太少，其儿不安；食
duō nì qí ér bù ān shí wú nì qí ér bù ān
多腻，其儿不安；食无腻，其儿不安。
dà rè dà lěng yù dé lì bù lì tián cù cū xì
大热大冷，欲得利不利，甜醋粗细，
qí shí rú shì huò duō shǎo ér bù tiáo jūn ér zé bù
其食如是，或多少而不调均，儿则不
ān xí sè yù guò chà ér zé bù ān zài fēng guò
安。习色欲过差，儿则不安。在风过
chà ér zé bù ān huò duō xíng lái chí zǒu yǒu suǒ dù
差，儿则不安。或多行来驰走有所度
yuè huò shàng shù mù ér zé bù ān
越，或上树木，儿则不安。

fó gào ā nán ér zài mǔ fù qín kǔ yù nǎo
佛告阿难：儿在母腹，勤苦懊恼，
zhòng huàn zhū nán nǎi rú shì hū sù rén zì wèi shēng
众患诸难，乃如是乎！俗人自谓生

zài ān chù qí ruò rú shì hé kuàng è qù qín jù zhī
在安处，其若如是，何况恶趣勤剧之
huàn zhū kǔ jiān nán bù kě pì yù shuí dāng lè zài
患，诸苦艰难，不可譬喻！谁当乐在
mǔ bāo tāi hū
母胞胎乎？

fó gào ā nán dì èr shí bā qí rì zài qí
佛告阿难：第二十八日，在其
bāo lì yú mǔ fù cáng jí qǐ bā niàn chéng qí
胞里，于母腹藏，即起八念，乘骑
xiǎng yuán guān xiǎng lóu gé jiān xiǎng yóu guān xiǎng
想、园观想、楼阁间想、游观想、
chuáng tà xiǎng liú hé xiǎng quán shuǐ xiǎng yù chí xiǎng
床榻想、流河想、泉水想、浴池想。

fó gào ā nán dì èr shí jiǔ qí rì zài qí
佛告阿难：第二十九日，在其
bāo lì yú mǔ fù cáng zì rán yǒu fēng míng yuē tǐ
胞里，于母腹藏，自然有风，名曰体
zhōng jiān chí qí pí fū shǐ qí jìng jié yán sè gù rán
中间，持其皮肤使其净洁，颜色固然
suí qí sù xíng sù zuò hēi xíng sè xiàn wéi hēi xíng
随其宿行：宿作黑行，色现为黑，形
tǐ rú qī sù zuò bù bái bù hēi xíng sè xiàn bù bái
体如漆；宿作不白不黑行，色现不白
bù hēi tǐ xiàng yī mào sù xíng sù wú guāng rùn sè
不黑，体像一貌；宿行素无光润，色

xiàn sù wú guāng rùn pǔ shēn yī děng sù xíng bái sè
现素无光润，普身一等；宿行白色，
miàn mào zhèng bái pǔ tǐ yì rán sù xíng huáng sè miàn
面貌正白，普体亦然；宿行黄色，面
mào huáng sè pǔ tǐ yì rán ā nán shì shì jiān rén
貌黄色，普体亦然。阿难，是世间人
yǒu shì liù sè suí běn suǒ zhǒng zì rán huò zhī
有是六色，随本所种，自然获之。

fó gào ā nán dì sān shí qī rì zài qí bāo
佛告阿难：第三十七日，在其胞
lǐ yú mǔ fù cáng zì rán fēng qǐ chuī qí ér tǐ
里，于母腹藏，自然风起，吹其儿体，
lìng shēng máo fā suí sù suǒ xíng huò lìng qí ér máo fā
令生毛发。随宿所行，或令其儿毛发
zhèng hēi miào hǎo wú liàng huò shēng fā huáng rén suǒ bù
正黑，妙好无量；或生发黄，人所不
xǐ
喜。

fó gào ā nán dì sān shí yī qī rì zài qí
佛告阿难：第三十一七日，在其
bāo lǐ yú mǔ fù cáng ér shēn zhuǎn dà jù zú dì
胞里，于母腹藏，儿身转大具足。第
sān shí èr qī rì zài qí bāo lǐ yú mǔ fù cáng
三十二七日，在其胞里，于母腹藏，
ér shēn zì chéng wú suǒ fá shǎo děng sān shí sān qī rì
儿身自成，无所乏少。等三十三七日，

děng sān shí sì qī rì dì sān shí wǔ qī rì dì sān
等三十四七日，第三十五七日，第三
shí liù qī rì ér shēn chéng mǎn gǔ jié jiān shí zài
十六七日，儿身成满，骨节坚实，在
yú bāo lǐ bù yǐ wéi lè
于胞里不以为乐。

fó gào ā nán dì sān shí qī qī rì zài qí
佛告阿难：第三十七七日，在其
bāo lǐ yú mǔ fù cáng zì rán shēng niàn rú zài luó
胞里，于母腹藏，自然生念，如在罗
wǎng yù dé zǒu chū wéi bú jìng xiǎng xiá huì zhī
网，欲得走出。为不净想、瑕秽之
xiǎng lǎo yù zhī xiǎng yōu míng zhī xiǎng bù yǐ wéi
想、牢狱之想、幽冥之想，不以为
lè
乐。

fó gào ā nán dì sān shí bā qī rì zài qí
佛告阿难：第三十八七日，在其
bāo lǐ yú mǔ fù cáng zì rán yǒu huá fēng míng yuē
胞里，于母腹藏，自然有华风，名曰
hé suǒ chuí qù chuī zhuǎn ér shēn lìng yīng suǒ zài xià
何所垂趣，吹转儿身，令应所在，下
qí liǎng shǒu dāng lái xiàng shēng cóng qí yuán guǒ chuī qí
其两手，当来向生。从其缘果，吹其
ér shēn jiǎo shàng tóu xià xiàng yú shēng mén jiǎ shǐ qián
儿身，脚上头下，向于生门。假使前

shì zuò zhū è xíng lín dāng shēng shí jiǎo biàn zhuǎn tuì
世作诸恶行，临当生时，脚便转退，
fǎn qí shǒu zú kùn yú qí mǔ huò shī shēn mìng qí
反其手足，困于其母，或失身命。其
mǔ ào nǎo huàn tòng wú liàng jiǎ shǐ qián shì zuò dé shàn
母懊恼，患痛无量！假使前世作德善
xíng zhōng qí cháng shòu zé bù huí hái mìng bù zhōng jìn
行，终其长寿，则不回还，命不中尽；
qí mǔ yuán cǐ bù zāo kǔ nǎo wú shù zhī huàn bǐ yú
其母缘此，不遭苦恼无数之患。彼于
sān shí bā qī rì zé zāo dà kǔ wú jí zhī huàn chóu
三十八七日，则遭大苦无极之患，愁
yōu bú lè
忧不乐。

fó gào ā nán shēng sǐ zhī kǔ shèn wéi qín jù
佛告阿难：生死之苦，甚为勤剧！

rén shēng ruò nán huò shēng nǚ shì shēng duò dì tòng bù
人生若男或生女，适生堕地，痛不
kě yán shèn bú shàn zāi ào nǎo xīn suān huò yǐ yī
可言！甚不善哉！懊恼辛酸！或以衣
shòu chù qí xíng tǐ ruò yǐ qīn shòu wò zhù suǒ chù huò
受触其形体，若以衾受卧著所处，或
zài chuáng shàng huò zhì yú dì huò fù huò lù huò
在床上，或置于地，或覆、或露，或
zài shǔ rè huò hán lěng yīn shì zhī gù zāo qí kǔ
在暑热、或寒冷，因是之故，遭其苦

huàn kù jù nán chēng pì rú ā nán shé huī niú zhī
患酷剧难称。譬如，阿难，蛇虺牛之
pí suǒ xuán zhù chù ruò zài bì shàng jí huà wéi chóng
皮，所悬著处若在壁上，即化为虫，
hái shí qí pí ruò shǐ shù mù miáo cǎo bēi shuǐ
还食其皮。若使树木、苗草、陂水，
shè fù zài xū kōng zhōng suǒ yī jí zì shēng chóng hái
设复在虚空中所倚，即自生虫，还
shí qí xíng zài suǒ yī yī zé yì shēng chóng hái shí
食其形；在所依倚，则亦生虫，还食
qí xíng ér shǐ shēng shí zé yǐ shǒu shòu kǔ tòng ào nǎo
其形。儿始生时则以手受，苦痛懊恼
bù kě chēng xiàn huò yǐ yī shòu chù rú qián qí xíng tǐ
不可称限，或以衣受触如前。其形体
huò shāo yǐ zhǎng dà jī kě hán rè qí mǔ xiǎo xīn tuī
或稍以长大，饥渴寒热。其母小心推
zào jū shī yǎng yù chú qí bú jìng suǒ wèi xiān shèng fǎ
燥居湿养育，除其不净。所谓先圣法
lǜ zhèng shì qí mǔ rǔ bǔ zhī ēn
律，正是其母乳哺之恩！

fó gào ā nán rú shì qín kǔ shuí dāng lè chù
佛告阿难：如是勤苦，谁当乐处
fù mǔ pēi tāi ér shēng wèi jiǔ bó fàn yǎng shēn shēn
父母胚胎？儿生未久，搏饭养身，身
jí shēng bā wàn zhǒng chóng zhōu biàn rào dòng shí ér shēn
即生八万种虫，周遍绕动，食儿身

tǐ fā běn chóngmíng yuē shé shì yī yú fā gēn shí qí
体发本。虫名曰舌舐，依于发根食其
fā chóngmíng zài xiū xíng dào dì zhōng yī míng shé shì
发。虫名在修行道地中：一名舌舐，
èr míng zhòng shì sān zhǒng zài tóu shàng míng yuē jiān gù
二名重舐，三种在头上，名曰坚固
shāng sǔn huǐ hài
伤损毁害。

fó gào ā nán rén shēn kǔ nǎo rú shì bā wàn
佛告阿难：人身苦恼如是，八万
zhǒng chóng chén yè shí qí xíng tǐ lìng rén léi pí shǎo
种虫晨夜食其形体，令人羸疲、少
qì pí jí lìng shēn dé bìng huò chéng hán rè zhòng huàn
气疲极，令身得病、或成寒热，众患
kǔ nǎo bù kě shǔ yě fán zào kǔ jí jī yì jí xíng
苦恼不可数也！烦躁苦极，饥亦极行，
fù jí zhù yì jí shè shēn yǒu bìng fù qiú yī yào
复极住亦极！设身有病，复求医药，
yù chú qí bìng zài mǔ tāi shí kǔ bù kě yán jì
欲除其病。在母胎时，苦不可言，既
shēng wéi rén jí shòu bǎi suì huò cháng huò duǎn bǎi suì
生为人，极寿百岁，或长或短。百岁
zhī zhōng fán gèng bǎi chūn bǎi xià bǎi qiū bǎi dōng
之中，凡更百春、百夏、百秋、百冬。
bǎi suì zhī zhōng gèng qiān èr bǎi yuè chūn gèng sān yuè
百岁之中，更千二百月：春更三月、

xià gèng sān yuè qiū gèng sān yuè dōng gèng sān yuè bǎi
夏更三月、秋更三月、冬更三月。百
suì zhī zhōng fēn qí míng bái qīng míng bù fán gèng èr qiān
岁之中，分其明白青冥部，凡更二千
sì bǎi shí wǔ rì chūn gèng liù bǎi shí wǔ rì xià gèng
四百十五日：春更六百十五日，夏更
liù bǎi shí wǔ rì qiū gèng liù bǎi shí wǔ rì dōng gèng
六百十五日，秋更六百十五日，冬更
liù bǎi shí wǔ rì bǎi suì zhī zhōng fán gèng qī wàn èr
六百十五日。百岁之中，凡更七万二
qiān fàn chūn gèng wàn bā qiān shí xià gèng wàn bā qiān shí
千饭：春更万八千食，夏更万八千食，
qiū gèng wàn bā qiān shí dōng gèng wàn bā qiān shí huò jù
秋更万八千食，冬更万八千食。或饿
bù shí shí huò chēn bù shí shí huò shí qióng fá shí
不食时，或嗔不食时，或食穷乏时，
huò yǒu suǒ zuò bù shí shí zuì fàng yì bù shí shí huò
或有所作不食时，醉放逸不食时，或
zhāi bù shí shí jiē zài qī wàn èr qiān fàn zhōng rú shì
斋不食时，皆在七万二千饭中。如是，
ā nán qín kǔ è nǎo shuí dāng lè chù mǔ pēi tāi
阿难，勤苦厄恼，谁当乐处母胚胎？

rú shì zhòng huàn cōng cōng wèi céng dé ān zhòng
如是众患匆匆，未曾得安！众
yuán suǒ fù huò yǎn tòng bìng huò ěr bí kǒu shé
缘所缚，或眼痛病，或耳、鼻、口、舌、

chǐ tòng bìn jiǎo yān hóu duǎn qì yāo jǐ bì zhǒu juǎn
齿痛，腩脚、咽喉短气，腰脊臂肘卷

wàn zhū bǎi jié bìng tòng zhū huàn fēng hán zhū rè jiè
腕诸百节病痛诸患，风寒诸热，疥

lài xū zhì è chuāng yōng jū huáng da hāi nì
癞、虚痔、恶疮痈疽、黄疸咳逆、

diān kuáng máng lóng yīn yǎ chī chōng yóu zhuì lóng jué
颠狂、盲聋喑哑、痴蠢疣赘癰癥、

bǎi jié fán téng lú zhàng dài xià shēn tǐ fú zhǒng
百节烦疼、胬胀带下、身体浮肿。

rú shì ā nán dì shuǐ huǒ fēng yī zēng zé
如是，阿难，地、水、火、风，一增则

shēng bǎi bìng fēng shì duō zé bǎi bìng shēng rè duō zé
生百病。风适多则百病生，热多则

shēng bǎi bìng hán duō zé shēng bǎi bìng shí duō zé zēng
生百病，寒多则生百病，食多则增

bǎi bìng sān shì hé huì fēng hán rè jù sì bǎi
百病。三事合会，风、寒、热聚，四百

sì bìng tóng shí jù qǐ hé kuàng qí yú bù kě jì huàn
四病同时俱起，何况其余不可计患！

huò jié shǒu huò jié jiǎo ěr bí huò zhǎn tóu huò
或截手，或截脚、耳、鼻，或斩头，或

suǒ xì biān zhàng péng chí bì zài láo yù kǎo lüè jiā
锁系、鞭杖榜笞、闭在牢狱、拷掠加

xíng huò wèi yú rén huò wèi fēi rén dì yù è
刑，或畏于人，或畏非人、地狱、饿

guǐ chù shēng zhī nán qín kǔ kuàng yě wén méng shī
鬼、畜生之难，勤苦旷野，蚊虻虱

zǎo fēng shì zhī nán hǔ láng shī zǐ shé huī
蚤、蜂螫之难，虎、狼、狮子、蛇虺

zhī jù rú shì jì zhī kǔ bù kě yán yǒu duō suǒ
之惧。如是计之，苦不可言！有多所

qiú zhǒng qín kǔ gēn bù dé zé yōu yǒu suǒ zhì lè
求，种勤苦根，不得则忧。有所志乐，

bù rú yì jì suǒ dé dāng fù shǒu hù shēng yè qín
不如意；既所得，当复守护；生业勤

kǔ yǒu suǒ huò dé zhì yuàn wú yàn chén láo zhī nǎo
苦，有所获得，志愿无厌。尘劳之恼，

duō suǒ fāng ài
多所妨碍！

fó yǔ ā nán qǔ yào yán zhī wǔ yīn zé kǔ
佛语阿难：取要言之，五阴则苦！

zhū rù zhū shuāi sī xiǎng duō niàn yóu cǐ shēng kǔ
诸入、诸衰，思想多念，由此生苦。

yīn sī qǐ qí jiāo màn zì gòng gāo zì zài xīn zǒu bù
因斯起其憍慢、自贡高，自在心走不

ān yī yī zhū yì dāng guān zì rán pì rú chē lún bù
安。一一诸义当观自然，譬如车轮不

zài yī chù wò qǐ zài chuáng zài dì gē wǔ xì
在一处。卧起、在床、在地，歌舞戏

xiào dāng guān kǔ xiǎng jiǎ shǐ jīng xíng zuò qǐ xíng bù
笑，当观苦想。假使经行，坐起行步，

cháng dāng sī kǔ ào nǎo zhòng huàn bù kě chēng shù wú
常当思苦。懊恼众患不可称数，无
yǒu yī kě kuài suǒ jīng xíng chù bù qǐ ān xiǎng zhǐ
有一可快！所经行处不起安想，止
dùn zuò ér bù xíng bú zài chuáng tà yì dāng zhī zhī
顿、坐而不行、不在床榻，亦当知之
qín kǔ
勤苦。

ā nán yán wù qǐ ān xiǎng
阿难言：勿起安想！

fó gào ā nán shè zài wēi yí ér bù xiū xi
佛告阿难：设在威仪而不休息，
zé yǒu ruò gān wú liàng kǔ yǔ xīn zì xiǎng niàn wèi ān
则有若干无量苦，与心自想念谓安
bù kǔ rú shì ā nán shēng sǐ nán lè jì yǒu èr
不苦。如是，阿难，生死难乐，计有二
huàn zì guān shēn kǔ wéi tā rén kǔ guān cǐ èr yì
患：自观身苦，为他人苦。观此二义，
dāng zì chá zhī wú suī chū jiā hé yīn zhì huì dé
当自察之：吾虽出家，何因致慧，得
bào guǒ shí ān yīn wú huàn suǒ cóng shòu shí yī bèi
报果实，安隐无患？所从受食、衣被
chuáng wò bìng shòu yī yào lìng qí zhǔ rén dé dà guǒ
床卧、病瘦医药，令其主人得大果
bào huò dà guāng yàn wú jí pǔ yì
报，获大光焰无极普义！

fó gào ā nán dāng xué rú cǐ yú ā nán yì
佛告阿难：当学如此。于阿难意

yún hé sè wéi yǒu cháng wú cháng
云何？色为有常、无常？

ā nán dá yuē wú cháng tiānzhōngtiān
阿难答曰：无常，天中天。

shè wú cháng wéi kǔ bù kǔ
设无常为苦、不苦？

ā nán bái fó shèn kǔ tiānzhōngtiān
阿难白佛：甚苦，天中天！

yòu wú cháng shì dāng fù lí bié fǎ bù cháng
又无常事，当复离别，法不常

zài xián shèng dì zǐ wén jiǎng cǐ yì níng dāng fā niàn
在。贤圣弟子闻讲此义，宁当发念

yǒu wú yǒu wǒ shì wǒ suǒ fǒu
有吾、有我、是我所否？

ā nán bái fó fǒu yě tiānzhōngtiān
阿难白佛：否也，天中天。

sè tòng yǎng shēng sǐ shí yǒu cháng wú
色、痛痒、生死、识有常、无

cháng
常？

dá yuē wú cháng
答曰：无常。

yuē jiǎ shǐ wéi wú cháng wéi kǔ wéi ān xián
曰：假使为无常，为苦、为安？贤

shèng dì zǐ wén jiǎngshuō cǐ níng yǒu wú yǒu wǒ shì
圣弟子闻讲说此，宁有吾、有我、是
wǒ suǒ fǒu
我所否？

dá yuē fǒu yě tiānzhōngtiān
答曰：否也，天中天。

shì gù ā nán jì yī qiè sè guò qù dāng
是故，阿难，计一切色过去、当
lái jīn xiàn zài zhě nèi wài cū xì wēi miào xiá huì
来、今现在者，内外粗细、微妙瑕秽、
ruò yuǎn ruò jìn wú wǒ wú bǐ yì fēi wǒ shēn
若远若近，无我、无彼、亦非我身。
míng dá zhì zhě jí guān rú píng děng bù yē jiǎ shǐ
明达智者，即观如平等不耶？假使，
ā nán xiánshèng dì zǐ yàn yú sè zhě tòng yǎng sī
阿难，贤圣弟子，厌于色者、痛痒、思
xiǎng shēng sǐ shí zhě shè shǐ néng yàn zé lí chén gòu
想、生死、识者，设使能厌则离尘垢，
lí chén gòu zé dù shè zhì yú dù zhì dù jiàn huì
离尘垢则度。设志于度，至度见慧，
jìn yú shēng sǐ chēng yáng fàn hàng shēn suǒ zuò zé bàn
尽于生死，称扬梵行，身所作则办，
zé dù bǐ àn shì zài cǐ jì
则度彼岸，示在此际。

fó shuō shì jīng shí xián zhě ā nán dé zhū fǎ
佛说是经时，贤者阿难，得诸法

yǎn shēng qí wǔ bǎi bǐ qiū lòu jìn yì jiě xián zhě
眼生；其五百比丘，漏尽意解。贤者

ā nán wǔ bǎi dì zǐ zhū tiān lóng shén wén jīng huān
阿难、五百弟子、诸天龙神，闻经欢

xǐ
喜。

yīn shì
音释

bāo tāi bāo bān jiāo qiē tāiyī yě tāi tāng lái
胞胎（胞班交切胎衣也胎汤来

qiē yùn miàn kǎ shēng jiē yuē tāi bì bá bì bì jí
切孕面卡生皆曰胎）。萆苈（萆壁吉

qiē bá pú fèi qiē tóng tú dōng qiē mù tóng zǐ
切苈蒲废切）。瞳（徒东切目瞳子

yě jiān hé hé xià gé qiē bǎo yě láng táng láng
也）。坚核（核下革切宝也）。獯蓐（獯

lì dāng qiē táng tú láng qiē zǐ zǐ zhì qiē jù
力当切蓐徒郎切）。穧（子智切聚

yě jùn xū rùn qiē qiào jùn yě chóngzhì zhì
也）。峻（须润切峭峻也）。虫豸（豸

zhàng jǐ qiē yǒu zú yuē chóng wú zú yuē zhì chǎo jǐ
丈几切有足曰虫无足曰豸）。麩（几

xiǎo qiē jī fū jī jū yí qiē ròu yě fū fēng wú
小切）。肌肤（肌居夷切肉也肤风无

qiē pí yě pēi pū méi qiē fù yùn yī yuē yě
切皮也）。胚（铺枚切妇孕一月也）。

fǔ fèng fù qiē làn yě gòu jū hòu qièhé yě
腐(奉甫切烂也)。构(居候切合也)。

suì xú zuì qiē qǔ huǒ zhī mù yě zào xiān dào
燧(徐醉切取火之木也)。燥(先到

qiē gàn yě yǎng yǐ liǎng qiē pí fū yù sāo yě
切干也)。痒(以两切皮肤欲搔也)。

xiá huì xiá hé jiā qiē diàn yě huì niǎo fèi qiē wū
瑕秽(瑕何加切玷也)秽鸟废切污

yě bìn bì rěn qiē téng duān gǔ yě gāi
也)。媵(婢忍切滕端骨也)。莪

kē kāi qiē gēn gāi yě zhǒu zhì yǒu qiē bì jié
(柯开切根莪也)。肘(陟酉切臂节

yě màn mó guān qiē cháng yě gū gōng hū qiē
也)。曼(谟官切长也)。觚(攻乎切)。

luán lì yǎn qiē cuó duǎn cuó cú hé qiē yì duǎn
鹵(力兗切)。挫短(挫徂禾切亦短

yě fánzào zào cè dào qiē fánzào wèi fánmèn bù
也)。烦躁(躁侧到切烦躁谓烦闷不

ān jìng yě xiá shī xiá dōu wán qiē xiá shī wèi xiá
安静也)。鍛师(鍛都玩切鍛师谓鍛

liàn jīn tiě zhī rén yě bài náng bài páng guà qiē bài
炼金铁之人也)。鞞囊(鞞旁卦切鞞

náng lú zhì zhōng chuī huǒ pí dài yě cháng wèi cháng zhōng
囊炉治中吹火皮袋也)。肠胃(肠仲

liáng qiē wèi yú guì qiē jīng lǚ lǚ lǒng zhǔ qiē jīng
良切胃于贵切)。经缕(缕陇主切经

lǚ rénshēn mài luò zhī cōngmíng yě gōu kēng gōu jū
缕人身脉络之總名也)。沟坑 (沟居

hóu qiē shuǐ dú yě kēng qiū gēng qiē kēng qiàn yě léi
侯切水渎也坑丘庚切坑塹也)。羸

(lún wéi qiē gēng yě jīn jǔ xīn qiē gǔ luò
(伦为切庚也)。筋 (举欣切骨络

yě piāo pǐ zhǎo qiē qīngbái sè bó yě huài pū
也)。缥 (匹沼切青白色帛也)。坏 (铺

bēi qiē wèi shāo wǎqì yě máo yīn máo guāzhì
杯切未烧瓦器也)。牦 (音茅)。刮治

guā gǔchà qiē guāxiāo yě yīng wèng yīng me jīng
(刮古刹切刮削也)。罌瓮 (罌么茎

qiē cháng jǐng píng yě wèng niǎo gòng qiē jí jǐng píng yě pén
切长颈瓶也瓮鸟贡切汲井瓶也)。瓮

xiáng pén pú bēn qiē fǒu yě xiáng hú jiāng qiē cháng jǐng yīng
瓠 (瓮蒲奔切缶也瓠胡江切长颈罌

yě wāng niǎo guāng qiē ruò yě bān chuāng bān
也)。尪 (鸟光切弱也)。癩疮 (癩

pú guān qiē chuāng hén yě bō jiǎn bō bǔ huǒ qiē jiǎn
蒲官切疮痕也)。跛蹇 (跛补火切蹇

jiǔ jiàn qiē nǚ lì qiē féi nǚ yě qīn qīn
九件切)。膩 (女利切肥膩也)。衾 (钦

yīn qiē bèi yě huī xǔ guǐ qiē rǔ bǔ rǔ
音切被也)。虺 (诩鬼切)。乳哺 (乳

ruǐ zhǔ qiē dòng yě bǔ pú gù qiēkǒu sì yě bó
藁主切漣也哺蒲故切口饲也)。搏

tú guān qiē yǐ shǒu nái jù yè shì shèn ěr qiē
(徒官切以手挽聚也)。舐(甚尔切

shé tiǎn yě quán wàn quán dá yuán qiē wàn niǎo guàn qiē
舌舔也)。拳腕(拳达员切腕鸟贯切

bì wàn yě zhì zhàng lì qiē hòu bìng yě yōng jū
臂腕也)。痔(丈里切后病也)。痈疽

yōng yú róng qiē jū qī yú qiē yōng jū zhǒng jiē yě
(痈于容切疽七馀切痈疽肿疔也)。

dǎn dāng hàn qiē bìng yě ké kǒu gài qiē nì qì
疸(当旱切病也)。咳(口溉切逆气

yě chī chūn chī chāo zhī qiē bù huì yě chūn chǐ yǐn
也)。痴蠢(痴超之切不慧也蠢尺尹

qiē yú chūn yě yóu zhuì yóu yí qiú qiē zhuì zhū ruì
切愚蠢也)。疣赘(疣疑求切赘朱芮

qiē yóu zhuì jié ròu yě lóng jué lóng liáng zhōng qiē pí
切疣赘结肉也)。癰癥(癰良中切疲

lóng bìng yě jué jū yuè qiē qì nì bìng yě lú zhàng
癰病也癥居月切气逆病也)。臌胀

lú líng rú qiē fù qián yuē lú zhàng zhī liàng qiē zhàng
(臌凌如切腹前曰臌胀知亮切胀

mǎn yě dài yīn dài bìng yě bàng chī bàng pú
满也)。瘵(音带病也)。撈笞(撈蒲

gēng qiē chī dǎ yě chī chāo zhī qiē chuí jī yě kǎo lüè
庚切笞打也笞超之切捶击也)。拷掠

kǎo kǔ lǎo qiē dǎ yě lüè lì yuē qiē chī yě qí
(拷苦老切打也掠力约切笞也)。蚊

^{jù zhī qiē méng yě}
(巨支切螽也)。^{bù zhù}不注(^{jìn yuē jìn ròu gǔ}晋曰覲肉骨
^{wú xìn}无信)。